

A tűzember

Vékony füstkígyók emelkednek a szürkés kövek közül, kanyarogva kúsznak az égre, siklók, kobrák, aztán egyre nagyobbak és kövérebbek, anakondák, füstpitonok. Az eget nyaldossák villás, szürke nyelvükkel. A nap sápadt fénye egyre jobban elhalványodik, szürkül, vagy csak az egyre terebélyesedő füst miatt száll hirtelen komor árnyék a tájra.

Órákig ülnek így a lassan lángra kapó kövek körül, füstöt lélegezve, egyé válva a füsttel. Árnyalakok, akik időnként újabb és újabb kőszendarabokkal borítják be a kicsapó lángnyelveket. Váráznak, kóvályognak az izzó rakás körül, sötétben, elmosódott körvonalakkal, mint emberalakú füstképződmények.

Majd beáll a teljes sötétség. Az égen kigyúlnak a csillagok, a füstöt elfújja a feltámadó esti szél. A fekete kőszénhalmok között most izgága tűznyelvek nyújtózkodnak.

A lángok időnként megvilágítanak egy alakot, egy kart, egy arcot, az imént még szürke füstemberek arca most fényesen ragyogna fejükre csavart élénk színű kendők alatt. Szemek villannak meg,

egy-egy száj, fül, hajtincsek... A tájat eddig megülő csendet beszédfoszlányok, tompa kiáltások törik meg. Időnként kacagás csendül – ahogy leejtett bádogbögre gurul a betonpadlón.

Különösen egy kék színű kendő tűnik ki a narancs lángokkal ellenpontozott sűrű, fekete háttérből. Egy tizenöt év körüli gyerekeMBER, Raj fejét védi. Hajlamosak vagyunk neki tulajdonítani a meg-megkoccanó kacajcserepeket. Az arcán halvány mosoly árnyéka ül, beletörődő, ott ragadt a szája sarkában. Nem lehet eldönteni, szomorú-e vagy vidám, mint ha örökre egy átmeneti, meghatározhatatlan lelkiállapotban leledzene. De a fején díszelgő kék turbán mégis az öröm felé billenti ezt a választ, legalábbis így látszik.

Néha követ dob a lángokra, körbejárja a helyet, majd visszaül a társai közé. Beszélgetnek, de nem hallani, mit mondanak.

Raj az elmúlt napok emlékét forgatja magában. Elégedett azzal, amit lát: rég volt ilyen szép zsákmányuk. Legalább négyszáz kiló kőszemet hordtak össze a kiegészítő helyre, ahol egy teljes napon át ég lefojtva az összetört, nyers kőszén. Ha kihűl, zsákokba pakolják, dróttal bekötözik a zsákok száját, és kérekpárra erősítve betolják a közeli városba. Ha szerencséjük van, és jó vásárt csinálnak, egy hétre van

élelem, és még marad egy kevés apró is. Aztán egy hét múlva kezdődik minden előlről.

Reggelente korán kiállnak az útra, ahol a bille-nős teherautók a kőszent szállítják a közeli bányá-ból. Onnan lehetetlen szentet lopni, fegyverrel őrzik. A kamionokat viszont nem, és azok a rossz úton, a rozsdás vashídtól nem messze, nem hajthatnak gyorsan, elébük lehet állni, megállásra készíteni a sofőröket, vagy legalább lassításra bírni őket. Így fel lehet kapaszkodni a raktérbe, majd a kőszén rako-mány tetején ügyel-bajjal egyensúlyozva ki-ki meg-próbál minél több követ ledobálni a kocsni mögé, az útra. Ezeket a többiek, vagyis a kicsik és azok, akik már nem elég gyorsak és ügyesek, hogy fel tudjanak kapaszkodni egy mozgó járműre, majd biztonságosan leugrani róla, nagy kosarakba gyűjtik.

Ez a foglalkozásuk: széntolvajok. Kemény mun-ka, és nem veszélytelen, ezzel keresi kenyerét Raj egész családja és az egész falu. Már ha falunak le-het nevezni a kezdetleges építőanyagokból, agyag-ból, kartonból összetákolt hajlékok kusza halmazát.

Mikor kiállnak az útra, és felbukkan a távolban az első teherautó, Rajnak összeszorul a gyomra. Bi-zonyára a többieknek is, de nem beszélnek erről. A félelem, a veszély, a baleset lehetősége tabu. Raj sem felejt el soha szerencsétlenül járt társukat, aki

egy reggel kiállt az útra egy teherautó elé, ám a sofőr, meglátva őt és az út szélén várakozó népes széntolvajbrigádot, a fék helyett a gázpedálra taposott. És rosszabb is történhet annál, hogy halálra zúzza őket egy soktonnás monstrum: eltörheti a lábukat, nyomorékká válhatnak, képtelenné még arra is, hogy a köveket kosárba gyűjtsék, ami szintén nehéz és jó fizikai erőnlétet követelő munka. És ha nem egy teherautó kereke döccen át valamelyikük lábfejen, vagy nem egy elhibázott ugrás lesz a vesztük, akkor ott van a szénfüst... Alattomosan, lassan, fokozatosan teszi munkaképtelenné őket. Az aktív csapatban csak fiatalok vannak, a veteránok sem idősebbek harminc-harmincöt évnél. Raj valahol középen van. Azok között, akik a legtöbb autóra kapaszkodnak fel, a legtöbb szenet dobálják le az útra, a legnagyobb kosarakat cipelik a fejükön egyensúlyozva.

A maró füst ellenére az égetés az egyik legjobb része a munkájuknak. Raj szereti nézni a fekete halmok alól kicsapó lángnyelveket, a kőszén halom ilyenkor, a sötétben a hunyorgó tüzeivel kicsit olyan, mint a csillagos ég, kicsit olyan, mint a pokol.

Bevinni a városba a kiégetett szenet egyszerre ünnep és tortúra. Mikor ott állnak az úton a feléjük száguldó teherautó előtt, remeg a gyomruk, forróság önti el őket, de egy kicsit játéknak fogják fel az

egészet. A városban azonban Raj is idegennek, betolakodónak érzi magát. A kerékpárt, amelyre sokszor nyolc-tíz zsákot is felszíjaznak, csak ügyel-bajjal tudja végigtolni a zsúfolt utcákon, a dudáló autók, káromkodó sofőrök, tülekedő gyalogosok forgatagában. Raj azonban nem ettől ideges, a sofőrök hisztérikus szitkozódásait, a zsákokkal megpakolt biciklit kerülgetni kényszerülő gyalogosok válogatott jókívánságait úgy rázza le magáról, mint kutya a vizet, vagy éppen meg se hallja. Akiktől fél, azok nem szitkozódnak, nem gesztikulálnak, nem fenyegetőznek. Szótlanul, szigorú tekintettel pásztázzák az utcán hullámzó tömeget. Rajnak, miközben elhalad előttük, torkában dobog a szíve, egyenesen előre, maga elé néz, igyekszik láthatatlan maradni, ott sincs, csupán egy suhanó szellem. Legtöbbször bejön ez a taktika. A rendőrök csupán kétszer állították meg: akkor elkobozták a szénnel teli zsákokat és a kerékpárt, először meg is verték, másodszer megúsza egy pofonnal.

Raj megbűvölten nézte az előtte elterülő csillagmezőt, az éjfékete kövek alatt bujkáló lángokat, az egyre feketébb, egyre tisztább szenet, a narancs és vörös minden árnyalatát felvonultató parazsat, melyből időnként, mint apró tűzijátékok, szikrák pattantak szerteszét, füstben kavargó izzó pontok,

megannyi szénszagú, sziszegő minigalaxis, szuper-nóva... Egy lángocska tánca megbabonázta. Az apró lángnyelv egyre kecsesebben, egyre fürgébben lobogott, nyaldosta a feketeséget. Egyre nagyobbra dagadt, hosszabb lett, mígnem öt ujj, majd egy hosszú, vörösen izzó kar formálódott belőle. Raj felé nyúlt, barátságos, hívogató kéznyújtás volt ez, a fiú önkéntelenül elfogadta a feléje nyújtott jobbot, nem tartva attól, hogy megégeti magát. Nem érzett fájdalmat, a tűz nem égette a kezét, határozottan, finoman szorította. Raj egész testét forróság árasztotta el, könnyűnek érezte magát, a lángkéz szorításában nyugvó tenyere izzani kezdett. Majd a karja, válla, dereka, a feje is vörössé vált. Fején a kék turbán egy pillanat alatt kapott lángra, és füstölt el. Raj felállt: egy ember: keze, lába, feje, mindene lángokból, izzó lábából.

Zúgás hallatszott, vad szél támadt, egy pillanat alatt elsöpörte a fullasztó forróságot. A levegő kitisztult, a szénhalmok között sürgölődő, üldögélő emberek fellélegeztek.

A lángoló emberalak, és annak kezét még mindig tartó lángoló kar egyetlen lobbanással kihunyt. Néhány másodpercre teljes sötét lett, eltűntek a hunyorgó tűzszemek, arcok, turbánok. Aztán megállt a szél, olyan hirtelen, ahogy jött, a szénhalmokból

apró lángnyelvek törtek elő. Az emberek hunyorogtak, mint akiket mély álomból ébresztenek fel, és még nem tudják, hol vannak, mi történik.

Raj ugyanott ült, ahol az előbb, a táncoló tüzet nézte. Fejére narancssárga kendő tekeredett. Mosolygott.